

Клод Моне, приблизно 1864 рік

Фотограф Етюен Берна

Оскар-Клоду Моне на цій фотографії двадцять два роки. Він випромінює впевненість; перед нами самовдоволений юнак, який, попри дрібну статуру, наділений умінням прикоувати до себе увагу. Краватка зумисне зав'язана по-богемному зверхнью, погляд його хоч і пронизливий, але лагідний. Уже незабаром його молодечі пухкі губи заховаються за густою бородою, яка у старшому віці домінуватиме над рештою рис обличчя.

Моне найбільш відомий як головний представник французького імпресіонізму. Він, як і інші імпресіоністи, зумисне прагнув зображення сучасні теми й дотримуватися сучасного стилю. Цим принципам Моне не зрадив до кінця життя. Попри це, його підхід був особливий та індивідуальний. Він ніколи не був послідовником когось чи чогось і активно опирається правилам і теоріям.

Протягом вісімдесят шість років життя Моне працював не покладаючи рук. Його безнастінно стимулювала жажа малювати. Протягом шістдесяти надзвичайно творчих років він створив понад дві тисячі картин. Хоч у молоді роки Моне намагався завоювати визнання та мав чималі фінансові труднощі, до тих пір, як він досягнув середнього віку, він уже був одним із найуспішніших художників у історії, справжньою знаменитістю свого часу. Попри успішну кар'єру, Моне не став спочивати на лаврах. Коли йому було вже далеко за сімдесят і навіть вісімдесят, він усе ще продовжував малювати і розвивати своє мистецтво — вражаюче і по-новому.

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](#)

Молодий жартівник: юність 1840–1858 років

Оскар-Клод Моне народився у Парижі 14 листопада 1840 року. Він був другою дитиною у сім'ї Клода Адолфа, моряка та торгового флоту, і його музичне обдарованою дружиною Луїзі Жюстін. Коли Моне було п'ять років, сім'я переїхала у Гавр, де його батько почав працювати на свого шуриня—бакалейника. Моне дуже подобалося жити так близько біля моря і досліджувати прилеглу сільську місцевість, але йому було важко зосереджуватися на навчанні: «Усі школи захищали і субмарнували гневажливими портретами учительів, у анфас або в профіль, максимально іх спотворюючи». До шістнадцятирічного віку Моне так прославився своїми карикатурами, що, як він потім стверджував, заробив чимало грошей, малюючи жителів Гавра. Ценідни близько п'яти його карикатур заявлювали у вітрині рамарні, де юрмлилися жителі міста, щоб порограти, упізнаючи на карикатурах себе чи друзів.

Клод Моне
Petit Théâtre
1860 р.

Папер, олія
24 x 48 см
Музей Маргарет-Моне, Париз.

Натхненний маринами Будена

Над карикатурами Моне власник рамарні вивішував невеликі марини успішного місцевого художника Ежені Будена. Багато років потому Моне написше: «Я вважаю Будена своїм учителем», — але коли Моне вперше з них познайомився — а тоді хлопцю було п'ятнадцять, — він по-кінцяком звернувся поставився до старшого вчителя і його марин. Отож одного дня Буден сказав хлопцю, що той має талант, малюючи карикатури, і порадив йому натомість спробувати намалювати тамтешні морські красвиці. Згодом Моне згадуватиме поїздку з Буденом до моря: «Я спостерігав за всім особливо пільно, і мені здалося, щоби з моїх очей зірвали пелену... Я прешті змагнула, яким може бути мальярство... Ви [Буден] першим навчили мене бачити і розуміти!».

Акцент Будена на живописі просто неба, відтворення сітіла й ефектів природи, особливо білі моря, відтоді мали тривалий вплив на Моне. Дійсно, Буден мав більшій безпосередній вплив на роботи Моне, аніж будь-хто з інших його вчителів. До того, як його роботи вперше були представлені на виставці, а йому тоді було майже вісімнадцять, біч-о-біч з Буденом, на щорічному шоу у Гаврі, Моне вже чітко обрав тематику і підхід до малювання, які домінуватимуть упродовж його подальшої творчості.

Ежен Буден
Пляж у Трувії
Приблизно 1870–1874 рр.

Олія, дерево
21 x 46,2 см
Лондонська Національна галерея, Лондон

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](#)

Поза стінами дому: Париж 1859–1861 років

Буден порадив Моне поєхати в одному з паризьких ательє. Такі заклади зазвичай були майстернями успішних художників, які брали на навчання молодих учнів. Попри те, що Моне з раннього віку подавав велике надії, його батько був не в захваті від наміру сина побудувати кар'єру художника. Проте після смерті матері тітка Моне (бездітна і грошовита) вирішила підтримати творчі прагнення племінника. Вона погодилася допомогти йому оплатити навчання у Парижі.

Хоч Моне і було лише вісімнадцять, коли він уперше приїхав у Париж, але вже тоді у ньому проявлялася притаманна йому наполегливість і чистота власної дорогою. Замість того, щоб почати навчання в одному з традиційних ательє, як цього й хотіла тітка Лекадр, він вирішив відігнати більш ліберальну Académie Suisse, де не було формального навчального процесу. Попри це, там завжди можна було знайти натуристиків, панувала атмосфера старанності і працьовитості і, щонайголовніше, там Моне міг черпати натхнення у роботах своїх однокласників, серед яких був Каміль Піссарро, який з часом також став імпресіоністом і вірним другом Моне на все життя.

Ті декілька рисунків і малюнків Моне, які збереглися з цього раннього етапу його кар'єри, демонструють наявність розвиненій, з огляду на його вік, рівень майстерності художника. Ба більше — судачі з листів, які він надсилав Будену, Моне вже тоді не лише володів глибоким розумінням того, що роблять інші художники, а і проявив зацікавлення арт-ринком. Хоча, можливо, Моне був занадто впевнений у собі, бо, судачі зі свідченя, він витрачав чимало часу на ще одне зі своїх тривалих уподобань — дослічу пити і їсти. Він не міг втриматися і не придніатися до завсідників паризьких кафе! Його улюбленим закладом був горе兹інський Brasserie des Martyrs.

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](#)

Армія

Сім'я Моне була не в захваті від його паризького способу життя. Коли у квітні 1861 року долі до Моне не усміхнулася і його призвали на військову службу (тоді влада вибирала призовників за принципом лотереї), його сім'я, ймовірно, сподівалася, що військова дисципліна допоможе йому позбутися звичок безкінець собі потрати. Але схоже на те, що Моне розглядав службу в армії як єдину законсплановану привгоду. Він зголосився приднатися до піав Chasseurs d'Afrique (Першого полку легкої кавалерії Африки). Його полк направили в Алжир, а сам Моне носив чудову пурпурну уніформу і налічувався із лицем верки. Там він заливе бачив бойові дії, але, як згадував багато років потому: «Так благато почерпнув для творчого бачення... враження від світла і кольору, які я отримав... [посиля] зерна для моїх майбутніх експериментів».

Замість семи років, які Моне мав відслужити в армії, він пробув там лише трохи більше року, тому що захвіорів на чревний тиф і у серпні 1862 року його відправили одужувати додому. Тітка Лекадр пошикудувала племінника і купила в полку його звільнення. Згідно з тогочасними правилами, вона мусила заплатити чималу суму, три тисячі франків, щоб купити солдата, який би замінив її племінника на службі. Вона наполягала, щоб свою чергою цього разу Моне працював у поті чола і навчався за більш традиційними методами.

**Повернення до наавчання і перший успіх у Салоні,
1862-1865 роки**

Моне почав навчатися у майстерні живопису Шарля Глєйра, який славився тим, що для нового мальонюк завиди поступався рисунку, а реальному — ідеальному. Вважається, що одного разу він розкритикував мальонки Моне з натури зі словами: «Ти йому намалював такі ноги, ніби він хлопчик на побігеньках». Коли у відповідь на це Моне відрубив, що просто малював те, що бачив, Глєйр відповів, що хай там як, а завиди потрібно дотримуватися ідеалів краси класичного періоду: «Нам не можна николи забувати про античності». Попри це, у майстерні живопису Глєйра не було таких суворих правил, як у інших майстернях, і тому це місце приваблювало студентів з широким світоглядом, які у цей період, мали найважливіший вплив на Моне: Зокрема, саме там Моне познайомився з Фредеріком Базлем, П'єром-Огюстом Ренуаром і Альфредом Сіслеем. Вони залишатьсь друзими на все життя, і через приблизно десять років об єднання цих художників зрештою спричиниться до заснування імпресіонізму.

Тим часом Моне мусив щось робити, щоб переконати тітку Лежадр, що він не пускає її гроши за вітром, і одним способом зробити це у Паризькому салоні. Попри відразливе ставлення Моне і його друзів до антипрогресивної позиції журі Салону — до якого входили лише «свої» люди, які приймали на виставки лише дуже традиційні, ідеалізовані картини, — у них не було іншого виходу, аніж подати свої картини на розгляд. Навіть після Салон надавав перевагу історичним сценам і образній тематиці, а от пейзажі й натюрморти вважалися другосортними. Щоправда, така тенденція починала змінюватися. У 1830-х роках відразу декілька художників, як-от Жан-Батіст Каміль Коро і Теодор Руссо, почали отримувати визнання саме за свої пейзажі, і молодий Моне вирішив рухатися у тому ж напрямі, обравши тематику, в якій він почувався найбільш пlevнено.

Моне подав на розгляд журі Салону 1865 року дві морські, однією з яких була робота «La Pointe de la Hève під час відливу». Завдяки цій картині став зрозуміло, що 24-річний художник ужеолодів непересічним талантам. Він надзвичайно майстерно змальовував мильну погоду Нормандії — бірюзове й азуреве світло сіє на яскраво освітлене море, над яким нависают темні віджі хмар. Моне пощастило: Салон прийняв обидві його морські, і вони навіть отримали схвалений відгук критиків.

La Pointe de la Hève під час відливу

Клод Моне, 1865 р.

Одна з двох
мальовень

Університет Музею Клода Моне, Фур-Верт, департамент Тель

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](#)